

JUDECĂTORIA EDINEȚ
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-4601, mun. Edineț, str. Ștefan Vodă, 1
email: jed@justice.md, Tel.: /+373 246/ 21848
<https://jed.instante.justice.md/>

Nr. „14179”

din „28” 04 2025

✓ **Curtea Constituțională a Republicii Moldova**
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28
Pentru informare: 1. Petiționar Scutari Gheorghe

2. Persoană interesată Procuratura Generală
sediul: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 73

3. Reprezentant al persoanei interesate
Procuror în Procuratura Edineț, Cristina Strilețcaia-Grinceac
Mun. Edineț, str. O. Cirimpei 38

Judecătoria Edineț, Sediul Central, Vă expediază pentru examinare sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), prin care a fost abrogată Secțiunea nr. I „Recursul în anulare” din capitolul V Cod de procedură penală a Republicii Moldova, depusă de reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac, în cauza civilă intentată la cererea petiționarului Scutari Gheorghe, persoana interesată Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului represiunii politice.

Anexă:

- Sesizare privind excepția de neconstituționalitate pe 20 file.
- Cerere privind ridicarea excepției neconstituționalității 8 file.
- Cerere suplimentară privind ridicarea excepției de neconstituționalitate 9 file.
- Încheiere pe 4 file.

Cu respect,

Judecătorul Judecătoriei Edineț,
Sediul Central

Toma Alexandru

A executat greșiera Burlac C.

1

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova*

SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**prezentată în conformitate cu
articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție**

2025

2

I. AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume: **Procuratura Edineț**
2. Adresa: **municipiul Edineț, strada Octavian Cîrîmpei 38**
3. Numele și prenumele reprezentantului: **Cristina Strelețcaia-Grinceac,**
4. Ocupația reprezentantului: **procuror în Procuratura Edineț**

INSTANȚA DE JUDECATĂ

1. **Judecătoria Edineț, sediul Central**
2. Sediul: **municipiul Edineț, strada Ștefan Vodă nr. 1**
3. Tel/fax: **0 (246) 2 -18-48**
4. e-mail: **jed@justice.md**
5. **Judecător Alexandru TOMA**
6. **Dosar dosar civil nr.2-24107499-28-2ps-24092024/24**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate are ca obiect controlul constituționalității abrogării *ca urmare a modificărilor operate la Codul de procedură penală prin Legea 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01.09.2023 a Secțiunii nr. I "Recursul în anulare"* din Capitolul V din Codul de Procedură Penală, care avea următorul conținut:

"Capitolul V

CÂILE EXTRAORDINARE DE A TAC

Secțiunea I

Recursul în anulare

Articolul 452. Recursul în anulare

(1) *Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.*

- abrogat.

- abrogat.

Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) *Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv Cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.*

[Art. 453 al. (1) cuvîntul , inclusiv " declarat neconstituțional prin HCC26 din 10.11.20, 27.11.20 art. 1 76: în vigoare 27.12.20]

(2) *Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.*

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămînerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Articolul 455. Declararea și retragerea recursului în anulare

(1) *Recursul în anulare se declară la Curtea Supremă de Justiție.*

(2) *Cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă:*

1) *denumirea instanței căreia îi este adresat recursul;*

2) *numele și prenumele recurentului, calitatea lui procesuală, domiciliul sau reședința lui;*

3) *denumirea instanței care a pronunțat sentința, data sentinței, numele și prenumele inculpatului în privința căruia se atacă hotărîrea judecătorească, fapta constatată și dispozitivul sentinței, persoana care a declarat apelul și motivele invocate în apel;*

4) denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, data deciziei în apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, persoana care a declarat recurs și motivele invocate în recurs;

5) denumirea instanței care a adoptat decizia în recurs, data adoptării deciziei în recurs și argumentele admiterii sau respingerii recursului;

6) mențiunea privitor la hotărârea împotriva căreia se declară recurs în anulare;

7) conținutul și motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate; 8) formularea propunerilor privind hotărârea solicitată; 9) data declarării recursului și semnătura recurentului.

(3) La recursul în anulare trebuie să fie anexate copiile de pe hotărârile judecătorești atacate, precum și copiile recursului pentru fiecare parte la proces.

(3¹) În cazul în care cererea de recurs în anulare nu cuprinde numele și prenumele recurentului, calitatea procesuală și domiciliul acestuia, denumirea instanței care a adoptat hotărârea atacată, precum și în cazul Când nu este anexată copia de pe hotărârea judecătorească atacată, cererea se remite, prin scrisoare motivată, autorului, cu propunerea de a fi înlăturate, în termen de 60 de zile, deficiențele care împiedică primirea cererii și, respectiv, îndeplinirea actelor procedurale preparatorii.

(4) Persoana care a declarat recursul în anulare îl poate retrage pînă la începutul examinării lui, în condițiile art. 407. Retragerea recursului atrage după sine încetarea procedurii de recurs.

Articolul 456. Actele procedurale preparatorii și admisibilitatea recursului în anulare

(1) Actele procedurale preparatorii ale instanței de recurs în anulare și procedura de admisibilitate a recursului în anulare se efectuează în conformitate cu prevederile art. 431 și 432. care se aplică în mod corespunzător.

(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) [n cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin.(4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

Articolul 457. Judecarea și soluționarea recursului în anulare

(1) Recursul în anulare admis în principiu se judecă de către Colegiul lărgit sau, după caz, de Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

(2) La judecarea recursului în anulare participă Procurorul General sau procurorii investiți de el și apărătorul părții care a declarat recurs în anulare sau în privința căreia acesta a fost declarat. În cazul în care partea în privința căreia a fost declarat recurs în anulare nu are apărător ales, Curtea Supremă de Justiție solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului National pentru Asistentă

Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat care acordă asistentă juridică garantată de stat.

(3) Soluționarea recursului în anulare se efectuează potrivit dispozițiilor art. 434-436, care se aplică în mod corespunzător.”.

Controlul constituționalității urmează a fi efectuat prin prisma art. 1 alin.3), 16, 20 alin.1), 21, din Constituția Republicii Moldova, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Judecătoriei Edineț, sediul Central, judecător Ghenadie Bîrsan, se află cauza civilă **nr.2-24107499-28-2ps-24092024/24**, obiectul examinării căreia constituie cererea de chemare în judecată cu privire la constatarea faptului represiunilor politice înaintată de Scutari Gheorghe.

Potrivit conținutului cererii (**redacția emitătorului**): *”În fapt: M-am născut la . Părinții mei sunt: tata Scutari Chiril și mama Scutari Evdochia. În anul curent am început adunarea actelor pentru a fi reabilitat în temeiul legal, deoarece prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980 am fost condamnat în baza art. 77 alin. (l) Cod Penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen.*

Conform art. 1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08.12.1992, represiune politică se consideră curmarea de vieți omenеști, măsurile de constrângere întreprinse de către stat față de cetățeni din motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, exilare, trimitere la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare și extrajudiciare.

Faptul condamnării mele în baza art. 77 alin. (l) Cod Penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen, se confirmă prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980, iar faptul executării pedepsei prin certificatul nr. 060443 din 04 decembrie 1982, eliberat de instituția penitenciară nr. 29/9.

Menționez că constatarea faptului care au valoare juridică și condamnării mele în baza art. 77 alin. (l) Cod Penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar

în termen în baza art. 77 alin. (1) Cod Penal al RSSM, , nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Potrivit art. 3 lit. g) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08.12.1992, sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

M-am adresat la 04.07.2024 cu o cerere către Procuratura Generală cu solicitarea de a-mi elibera certificatul de reabilitare. Prin răspunsul din 13 august 2024 am fost informat că Procuratura Generală este în imposibilitate de a declara Recurs în anulare în interesul meu pe motivul abrogării secțiunii nr. 1 "Recursul în anulare" ca urmare a modificărilor la Codul de Procedură Penală prin legea nr. 246 din 31.07.2023. Pentru reabilitarea ca victimă a represiunilor politice urmează să mă adresez în instanța de judecată.

În drept: În conformitate cu art. 8 alin. (1) Cod Civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. art. 281 alin. (1), alin. (2) lit. k); 282 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, instanța judecătorească constată faptele de care depinde apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice și ale organizațiilor. Instanța judecă cauzele în care i se cere să constate: k) faptul represiunii politice.

Instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care: a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiționarului;

b) petiționarul nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită; c) constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

În baza celor expuse, conducându-mă de prevederile 281 alin. (1), alin. (2) lit. k.); 282 alin. (1) Cod Procedură Civilă,-

SOLICIT :

1. A admite cererea de constatare a faptului cu valoare juridică.

2. A constata faptul că eu Scutari Gheorghe născut la _____ în satul _____ am fost supus represiunilor politice ce se exprimă prin _condamnarea prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980 în baza art. 77 alin. (1) Cod Penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen și executat pedepsei în perioada 05.12.1979-

04.12.1982, sunt recunoscut victimă a represiunilor politice, cu eliberarea certificatului de reabilitare.”

Totodată, în cadrul examinării cererii de chemare în judecată în cauză s-au constatat următoarele.

La data de 29 februarie 1980 de către Judecătoria narodnică a raionului Edineț (denumirea instanței de judecată actuală la data menționată) a emis Sentința, prin care Scutari Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 77 alin. (1) Cod Penal al RSSM ”Sustragerea de la încorporarea în serviciul militar în termen, pregătirea militară obligatorie sau în serviciul de alternativă” (Codul Penal în vigoare la momentul emiterii Sentinței), aplicându-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani.

Potrivit certificatului nr. 060443 din 04 decembrie 1982, eliberat de instituția penitenciară nr. 29 9, Scutari Gheorghe a ispășit pedeapsa aplicată.

Conform *art. 1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice ” nr. 1225 din 08.12.1992*: ”Represiune politică se consideră curmarea de viați omenești, măsurile de constrângere întreprinse de către stat față de cetățeni din motivele politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, exilare, Trimitere la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare și extrajudiciare”.

Potrivit *art. 3 lit g) din Legea Republicii Moldova nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*: ”Sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fala societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:

supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU - OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, ”dvoiki ” ”troiki ” ”consfătuiri speciale ”, alte organe cu funcții analoage) pentru ”activitate contrarevoluționară ” ”trădare de patrie”, ”răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stal și obștească”, pentru alie ”crime de stat • pentru ”încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică ” ,”atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor”;

condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art. 58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 192 7);

internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extra judiciare în instituții de psihiatrie la tratament forțat din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culații, cu adversarii colectivizării sau cu așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și pe motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

supuse la muncă forțată în condilii de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

internate în lagărele de concentrare sau de filtrare sovietice, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condilii de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

condamnate pentru participare la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independentei Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate Jară temei de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun. .

Art. 5 din Legea Republicii Moldova nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992:
"Cererea de reabilitare se depune de către persoana supusă represiei ori de către alte persoane fizice sau juridice:

la Ministerul Afacerilor Interne, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele d) și e); la Procuratura Generală, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i); la judecătoria raională, municipală (de sector). în privința persoanelor indicate la articolul 3 litera h).

Cererile de reabilitare se examinează în termen de trei luni de la data depunerii lor."

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Ca urmare a modificărilor operate la Codul de procedură penală prin Legea 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01.09.2023, a fost abrogată Secțiunea nr. I "Recursul în anulare" din Capitolul V din Codul de Procedură Penală, care avea următorul conținut:

"Capitolul V CĂILE EXTRAORDINARE DE A TAC Secțiunea I Recursul în anulare

Articolul 452. Recursul în anulare

(1) Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor

legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

- abrogat.

- abrogat.

Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv Când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

[Art. 453 al. (1) cuvântul „inclusiv” declarat neconstituțional prin HCC26 din 10.11.20, 27.11.20 art. 1 76: în vigoare 27.12.20]

(2) Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Articolul 455. Declararea și retragerea recursului în anulare

(1) Recursul în anulare se declară la Curtea Supremă de Justiție.

(2) Cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă:

1) denumirea instanței căreia îi este adresat recursul;

2) numele și prenumele recurentului, calitatea lui procesuală, domiciliul sau reședința lui;

3) denumirea instanței care a pronunțat sentința, data sentinței, numele și prenumele inculpatului în privința căruia se atacă hotărârea judecătorească, fapta constatată și dispozitivul sentinței, persoana care a declarat apelul și motivele invocate în apel;

4) denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, data deciziei în apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, persoana care a declarat recurs și motivele invocate în recurs;

5) denumirea instanței care a adoptat decizia în recurs, data adoptării deciziei în recurs și argumentele admiterii sau respingerii recursului;

6) mențiunea privitor la hotărârea împotriva căreia se declară recurs în anulare;

7) conținutul și motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate; 8) formularea propunerilor privind hotărârea solicitată; 9) data declarării recursului și semnătura recurentului.

(3) La recursul în anulare trebuie să fie anexate copiile de pe hotărârile judecătorești atacate, precum și copiile recursului pentru fiecare parte la proces.

(3¹) În cazul în care cererea de recurs în anulare nu cuprinde numele și prenumele recurentului, calitatea procesuală și domiciliul acestuia, denumirea instanței care a adoptat hotărârea atacată, precum și în cazul Când nu este anexată copia de pe hotărârea judecătorească atacată, cererea se remite, prin scrisoare

motivată, autorului, cu propunerea de a fi înlăturate, în termen de 60 de zile, deficiențele care împiedică primirea cererii și, respectiv, îndeplinirea actelor procedurale preparatorii.

(4) Persoana care a declarat recursul în anulare îl poate retrage pînă la începutul examinării lui, în condițiile art. 407. Retragerea recursului atrage după sine încetarea procedurii de recurs.

Articolul 456. Actele procedurale preparatorii și admisibilitatea recursului în anulare

(1) Actele procedurale preparatorii ale instanței de recurs în anulare și procedura de admisibilitate a recursului în anulare se efectuează în conformitate cu prevederile art. 431 și 432, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

Articolul 457. Judecarea și soluționarea recursului în anulare

(1) Recursul în anulare admis în principiu se judecă de către Colegiul lărgit sau, după caz, de Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

(2) La judecarea recursului în anulare participă Procurorul General sau procurorii investiți de el și apărătorul părții care a declarat recurs în anulare sau în privința căreia acesta a fost declarat. În cazul în care partea în privința căreia a fost declarat recurs în anulare nu are apărător ales, Curtea Supremă de Justiție solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului National pentru Asistentă Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat care acordă asistentă juridică garantată de stat.

(3) Soluționarea recursului în anulare se efectuează potrivit dispozițiilor art. 434-436, care se aplică în mod corespunzător.”

Art. 5 din Legea Republicii Moldova nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992:
”Cererea de reabilitare se depune de către persoana supusă represiunilor ori de către alte persoane fizice sau juridice:

la Ministerul Afacerilor Interne, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele d) și e); la Procuratura Generală, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i); la judecătoria raională, municipală (de sector), în privința persoanelor indicate la articolul 3 litera h).

Cererile de reabilitare se examinează în termen de trei luni de la data depunerii lor.”

Astfel, în contextul celor expuse se constată, că *cet. Scutari Gheorghe cade sub incidența art. 3 lit. g) al Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, însă din motivul abrogării normelor legislative menționate supra Procuratura Generală se află în imposibilitate de a declara Recurs în anulare în interesele lui Scutari Gheorghe.*

Pe calea de consecință, *prevederile actului normativ contestat* și anume: art. IV p. 15 din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), prin care a fost abrogată Secțiunea nr. I "Recursul în anulare" din Capitolul V Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, *contravin:*

- *Art. 18 din Declarația Universală a drepturilor omului:* "Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățătură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor."
- *Art. 9 din Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO):* "Orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerile, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor. 2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății a moralei publice, a drepturilor și a libertăților altora."
- *art. 20 din Constituția Republicii Moldova, care prevede:* "(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție."
- *art. 31 din Constituția Republicii Moldova, care stipulează:* "(1) Libertatea conștiinței este garantată. Ea trebuie să se manifeste în spirit de tolerantă și de respect reciproc. (2) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii."

Prin urmare, Sentința de condamnare în privința lui Scutari Gheorghe emisă la 29 februarie 1980 de către Judecătoria narodnică a raionului Edineț este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

Potrivit *art.6 pct. 44) Cod de Procedură Penală:* "44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată — încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale,

de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale; care a fost stabilit în cauza dată în privința condamnatului Scutari Gheorghe.”

În conformitate cu prevederile **art. 7 alin. (1) - (3¹) din Codul de Procedură Penală "Legalitatea procesului penal"**:

”(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.”.

Totodată, potrivit **art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova**: ”(1) Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;”.

Art. 121 Cod de Procedură Penală statuează: ”(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării

sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.

(l) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.”.

➤ **Autorul sesizării consideră că speței îi sunt incidente mai multe drepturi fundamentale garantate de Constituție, în special:**

- **Art. 18 din Declarația Universală a drepturilor omului:** "Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățătură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor.”.
- **Art. 9 din Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO):** " Orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerile, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor. 2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății a moralei publice, a drepturilor și a libertăților altora.”.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA , consacră

Art. 1 Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale (pe dimensiunea principiului non bis in idem în contextual paralelismelor legislative și duplicității răspunderii combinat cu abuzul de drept).

În acest context, în jurisprudența sa anterioară, Curtea a subliniat că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică.

Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr.2 din 30.01.2018, §45).

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine social (*pe dimensiunea libertății de mărturisire împotriva sa*).

În jurisprudența sa, Curtea a statuat, în deplin acord cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, că egalitatea nu înseamnă uniformitate și că pot fi instituite tratamente juridice distincte pentru anumite categorii de persoane dacă există o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea cauza *Rasmussen c. Danemaricii*, citată supra).

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 31

Libertatea conștiinței

(1) Libertatea conștiinței este garantată. Ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

B

(2) Culele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(3) În relațiile dintre culele religioase sunt interzise orice manifestări de învrăjbire.

(4) Culele religioase sunt autonome, separate de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în aziluri și în orfelinate.

***Art. 1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice
nr. 1225 din 08.12.1992***

Represiune politică se consideră curmarea de vieți omenești, măsurile de constrângere întreprinse de către stat față de cetățeni din motivele politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, exilare, Trimitere la muncă silnică în condilii de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare și extrajudiciare”.

***Art.3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice
nr. 1225 din 08.12.1992***

”Sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fala societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:

supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU - OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, ”dvoiki ” ”troiki ” ”consfătuiri speciale ”, alte organe cu funcții analoage) pentru ”activitate contrarevoluționară ” ”trădare de patrie”, ”răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orînduirea sovietică de stal și obștească”, pentru alie ”crime de stat • pentru ”încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică ” ”atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor”;

condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art. 58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 192 7);

internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extra judiciare în instituții de psihiatrie la tratament forțat din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culații, cu adversarii colectivizării sau cu așa-numiții bandiți și cu familiile lor,

precum și pe motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

supuse la muncă forțată în condilii de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

internate în lagărele de concentrare sau de filtrare sovietice, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condilii de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

condamnate pentru participare la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independentei Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate *Jară temei* de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun. .

***Art.5 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice
nr. 1225 din 08.12.1992***

"Cererea de reabilitare se depune de către persoana supusă represiunilor ori de către alte persoane fizice sau juridice:

la Ministerul Afacerilor Interne, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele d) și e); la Procuratura Generală, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i); la judecătoria raională, municipală (de sector). în privința persoanelor indicate la articolul 3 litera h).

Cererile de reabilitare se examinează în termen de trei luni de la data depunerii lor."

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Procuratura Edineț, solicită soluționarea excepției de neconstituționalitate a abrogării *ca urmare a modificărilor operate la Codul de procedură penală prin Legea 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01.09.2023 a Secțiunii nr. I "Recursul în anulare"* din Capitolul V din Codul de Procedură Penală, **care avea următorul conținut:**

***"Capitolul V
CÂILE EXTRAORDINARE DE A TAC
Secțiunea I
Recursul în anulare***

Articolul 452. Recursul în anulare

(l) Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (l) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

- abrogat.

- abrogat.

Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv Cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

[Art. 453 al. (1) cuvîntul „inclusiv” declarat neconstituțional prin HCC26 din 10.11.20, 27.11.20 art. 1 76: în vigoare 27.12.20]

(2) Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Articolul 455. Declararea și retragerea recursului în anulare

(1) Recursul în anulare se declară la Curtea Supremă de Justiție.

(2) Cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă:

1) denumirea instanței căreia îi este adresat recursul;

2) numele și prenumele recurentului, calitatea lui procesuală, domiciliul sau reședința lui;

3) denumirea instanței care a pronunțat sentința, data sentinței, numele și prenumele inculpatului în privința căruia se atacă hotărîrea judecătorească, fapta constatăată și dispozitivul sentinței, persoana care a declarat apelul și motivele invocate în apel;

4) denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, data deciziei în apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, persoana care a declarat recurs și motivele invocate în recurs;

5) denumirea instanței care a adoptat decizia în recurs, data adoptării deciziei în recurs și argumentele admiterii sau respingerii recursului;

6) mențiunea privitor la hotărîrea împotriva căreia se declară recurs în anulare;

7) conținutul și motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărîrii atacate; 8) formularea propunerilor privind hotărîrea solicitată; 9) data declarării recursului și semnătura recurentului.

(3) La recursul în anulare trebuie să fie anexate copiile de pe hotărârile judecătorești atacate, precum și copiile recursului pentru fiecare parte la proces.

(3¹) În cazul în care cererea de recurs în anulare nu cuprinde numele și prenumele recurentului, calitatea procesuală și domiciliul acestuia, denumirea instanței care a adoptat hotărîrea atacată, precum și în cazul Cînd nu este anexată copia de pe hotărîrea judecătorească atacată, cererea se remite, prin scrisoare motivată, autorului, cu propunerea de a fi înlăturate, în termen de 60 de zile,

deficiențele care împiedică primirea cererii și, respectiv, îndeplinirea actelor procedurale preparatorii.

(4) Persoana care a declarat recursul în anulare îl poate retrage pînă la începutul examinării lui, în condițiile art. 407. Retragerea recursului atrage după sine încetarea procedurii de recurs.

Articolul 456. Actele procedurale preparatorii și admisibilitatea recursului în anulare

(1) Actele procedurale preparatorii ale instanței de recurs în anulare și procedura de admisibilitate a recursului în anulare se efectuează în conformitate cu prevederile art. 431 și 432, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

Articolul 457. Judecarea și soluționarea recursului în anulare

(1) Recursul în anulare admis în principiu se judecă de către Colegiul lărgit sau, după caz, de Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

(2) La judecarea recursului în anulare participă Procurorul General sau procurorii investiți de el și apărătorul părții care a declarat recurs în anulare sau în privința căreia acesta a fost declarat. În cazul în care partea în privința căreia a fost declarat recurs în anulare nu are apărător ales, Curtea Supremă de Justiție solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului National pentru Asistentă Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat care acordă asistentă juridică garantată de stat.

(3) Soluționarea recursului în anulare se efectuează potrivit dispozițiilor art. 434-436, care se aplică în mod corespunzător.”.

Controlul constituționalității urmează a fi efectuat prin prisma art. 1 alin.3), 16, 20 alin.1), 21, din Constituția Republicii Moldova, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.

VI. LISTA DOCUMENTELOR

- Copia procurii înregistrate cu nr. 17-264/24-1086 eliberate pe numele procurorului în Procuratura Edineț Cristina Strelețcaia – Grinceac.

19

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

22 iulie 2025

Procuror în Procuratura Edine

Cristina Strelețcaia-Grinceac

Dosarul nr. 2p/s-42/24
2-24107499-28-2p/s-24092024

ÎN C H E I E R E

23 iulie 2025

mun. Edineț

Judecătoria Edineț, sediul Central

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Toma Alexandru

Burlac Corina

Cristina Strelețcaia-Grinceac

examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac,

în cauza civilă intentată la cererea petiționarului Scutari Gheorghe, persoana interesată Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului represiunii politice,

a c o n s t a t a t:

La 23 septembrie 2024, petiționarul Scutari Gheorghe, s-a adresat cu cerere privind constatarea faptului represiunii politice.

În susținerea cererii a indicat că, s-a născut la data de _____, în _____, părinții săi fiind, tata Scutari Chiril și mama Scutari Evdochia.

Menționează că, în anul curent a început adunarea actelor pentru a fi reabilitat în temeiul legal, deoarece prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980, a fost condamnat în baza art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani pentru refuzul la îndeplinirea serviciului militar în termen.

Comunică că, faptul condamnării sale în baza art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen, se confirmă prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980, iar faptul executării pedepsei prin certificatul nr. 060443 din 04 decembrie 1982, eliberat de instituția penitenciară nr. 29/9.

Subliniază că, constatarea faptului care are valoare juridică și condamnării sale în baza art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen în baza art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Notează că, la data de 04 iulie 2024, s-a adresat cu o cerere către Procuratura Generală a Republicii Moldova cu solicitarea de a-i fi eliberat certificatul de reabilitare, iar prin răspunsul din 13 august 2024, a fost informat că Procuratura

Generală este în imposibilitate de a declara Recurs în anulare în interesul său, pe motivul abrogării secțiunii I „Recursul în anulare” ca urmare a modificărilor efectuate la Codul de procedură penală prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, și pentru reabilitarea ca victimă a represiunilor politice, urmează să se adreseze în instanța de judecată.

Cu referire la prevederile art. 281 alin. (1) și (2) lit. k) și art. 282 alin. (1) Cod de procedură civilă, solicită constatarea faptului că dânsul Scutari Gheorghe, născut la _____, a fost supus represiunilor politice ce se exprimă prin -condamnarea prin sentința Judecătoriei Edineț din 29 februarie 1980 în baza art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, pentru refuzul de la îndeplinirea serviciului militar în termen și executarea pedepsei în perioada 05 decembrie 1979 – 04 decembrie 1982.

La data de 11 decembrie 2024, reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac a depus referință asupra cererii, potrivit căreia a menționat că, verificând argumentele invocate în cerere de către Scutari Gheorghe, în coraport cu materialele acumulate, acesta cade sub incidența art. 3 lit. g) al Legii RM nr. 1225 – XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, unde este stipulat că, sunt declarate nevinovate persoanele care în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv cele care au fost condamnate pentru eschivarea din motive religioase de la înrolare în rândurile armatei roșii.

În cadrul ședinței de judecată din 02 aprilie 2025, reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac, a prezentat cererea privind ridicarea excepției neconstituționalității. Iar în ședința de judecată din 23 iulie 2025 a prezentat cerere suplimentată privind ridicarea excepției de neconstituționalitate împreună cu sesizarea.

În motivarea cererii privind ridicarea excepției neconstituționalității, ulterior suplimentată a menționat că, la data de 29 februarie 1980 de către Judecătoria narodnică a raionului Edineț a fost emisă sentința prin care Scutari Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 77 alin. (1) Cod penal al RSSM „*Sustragerea de la încorporarea în serviciul militar în termen, pregătirea militară obligatorie sau în serviciul de alternativă*”, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani.

Potrivit certificatului nr. 060443 din 04 decembrie 1982, eliberat de instituția penitenciară nr. 29/9, Scutari Gheorghe a ispășit pedeapsa aplicată.

Astfel, la 04 iulie 2024, Scutari Gheorghe s-a adresat cu o cerere către Procuratura Generală cu solicitarea de a-i fi eliberat certificatul de reabilitare.

Prin răspunsul din 13 august 2024, Scutari Gheorghe a fost informat că Procuratura Generală este în imposibilitate de a declara Recurs în anulare în interesul său, pe motivul abrogării secțiunii I „Recursul în anulare” ca urmare a modificărilor efectuate la Codul de procedură penală prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 și pentru

reabilitarea ca victimă a represiunilor politice, urmează să se adreseze în instanța de judecată.

Prin urmare, Scutari Gheorghe s-a adresat la Judecătoria Edineț, sediul Central cu cerere privind constatarea faptului represiunilor politice, care se află în examinare în procedură specială.

Indică că analizând materialul probator administrat la cererea depusă, se constată că Scutari Gheorghe cade sub incidența art. 3 lit. g) al Legii RM nr. 1225 – XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Pe cale de consecință, din motivul abrogării normelor legislative și anume Secțiunea I, „Recursul în anulare”, Procuratura Generală se află în imposibilitate de a declara recurs în anulare în interesele lui Scutari Gheorghe.

Consideră că sentința de condamnare în privința lui Scutari Gheorghe este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

Solicită admiterea prezentei cereri de ridicare a excepției de neconstituționalitate și emiterea unei încheieri în acest sens, cu sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității art. IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prin care a fost abrogată Secțiunea nr. I „Recursul în anulare” din capitolul V Cod de procedură penală a Republicii Moldova. La fel a solicitat dispunerea suspendării procesului.

În ședința de judecată petiționarul Scutari Gheorghe a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În ședința de judecată, reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând admiterea acesteia, sesizarea Curții Constituționale cu dispunerea suspendării procesului.

Audiind participanții la proces, studiind materialele pricinii, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.

Potrivit dispozițiilor art. 12¹ alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluținarea cauzei;
d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

De asemenea, a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Totodată, s-a menționat că judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluținarea cauzei;*
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Referitor la întrunirea condițiilor enunțate, instanța de judecată constată că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

În baza celor expuse, în conformitate cu prevederile art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de reprezentantul persoanei interesate, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procurorul în Procuratura Edineț, Oficiul Principal, Cristina Strelețcaia-Grinceac.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), prin care a fost abrogată Secțiunea nr. I „Recursul în anulare” din capitolul V Cod de procedură penală a Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Copia corespunde originalului,
judecătorul

/semnătura/

Toma Alexandru

Toma Alexandru